

мертві, як труха [3, с.37]; *Порине Софія, як сон золотий, у смеркання* [3, с.25].

Серед порівнянь було виокремлено індивідуально-авторські порівняння. На наш погляд, вони дуже влучні й майстерні (деякі з них привертають до себе увагу своєю неординарністю, незвичністю, інші – простотою, але простотою величною): *І здалося життя їй [тітіці Парасці] коротким, як поклик: Мамо!* [2, с.51]; *І знов, як добрі духи, їжаки Перебігають стежку перед нами* [2, с.30]; *Ввійду в життя – Як у безмежний сад Безжалісно-прекрасних перетворень* [2, с.6]; *Пішла у яр і накопала глини, І призьбу, наче долю, підвела* [2, с.73]; *І було їй добро – для всіх. Мов криниця у степу. Як небо. Як вітчизна. Як дитячий сміх* [1, с.27]; *День – наче зойк* [3, с.6]; *Вербові котики – твої чутливі пальці Знов по обличчю сонячно блукають* [1, с.14].

Аналіз віршованих текстів Анатолія Антоновича Перерви дає можливість стверджувати, що поет використовує різноманітні засоби з метою створення образності мови, посилення її досконалості. Як правило, в одному творі знаходимо різноманіття тропів, що несуть певне естетичне навантаження і сприяють вираженню авторської манери. Перерва А.А. вдало вирішує цю проблему, адже саме в умінні оптимально й водночас оригінально використати можливості художнього слова й полягає його майстерність.

Література

1. Перерва А. Голос криниць: вірші / А. Перерва. – Харків: Прапор, 1981. – 51 с.
2. Перерва А. На зламі літа: лірика / А. Перерва. – Харків: Прапор, 1987. – 86с.
3. Перерва А. Серед білого дня/ А. Перерва. – Харків: Рад. письменник, 1984.–64с.

Калашник О. С., студент

*Науковий керівник – Тихоненко О. В., канд. філол. наук, доцент
Харківський національний аграрний університет імені В.В.Докучаєва*

КАТЕГОРІЯ ЩАСТЯ У ТВОРЧОСТІ Г.С. СКОВОРОДИ

Уся літературна творчість Г.С. Сковороди пронизана глибинною філософією і презентує його філософську доктрину. Проблема пошуку щастя посідає важливе місце в українській та світовій історико-філософській думці і є важливим питанням для кожної особистості. Актуальність роботи викликана потребою пізнання природи щастя, одвічним прагненням суспільства знайти правильний шлях до повноцінного, осмисленого життя через призму творів видатного філософа-поета.

Самопізнання і пошук спорідненості пов'язані зі щастям, до якого прагне людина. Матеріальний достаток, влада, розваги – не є тим, заради чого варто жити. Життя людини повинно бути усвідомленим. Життєвий шлях можна поділити на мирний шлях і шлях загибелі, що веде в царство п'їтьми, де мешкають душі, які не знайшли спокою. Людина не може жити без розуміння оточуючого світу. Досягти цього розуміння можливо тільки пізнавши себе. У самопізнанні виявляється індивідуальна спорідненість. Від спорідненості залежить життєвий шлях. Вона не дає нудьгувати в неробстві, дозволяє знайти головну справу в житті. Якщо людина нестаранно виконує обов'язки, вона не

може бути щасливою, адже її щось турбує.

Григорій Сковорода змальовує захопленого пошуками щастя героя, який волає до стихій і мудреців: «Щастя, а де ти живеш? Мудрії, скажіте! Чи в небі ти пиво п'єш? Книжники, возвістіте!» [1, с.80]. Зрозуміло, що знизивши тему щастя, філософ докоряє людині за “матеріальне” ставлення до абстрактної категорії, за схильність уявляти її в конкретній формі, що насправді неможливо. Як тільки людина розуміє, що щастя немає ні на землі, ні на небі, вона звертається до себе, і нарешті, знаходить його всередині. Також їй стає зрозуміло, що щастя – не одне. Уводячи категорію щастя в контекст християнської етики, Г. Сковорода, як усе суще, роздвоює його, підпорядковуючи протиставленню внутрішнє/зовнішнє. Він зауважує, що є внутрішнє досконале щастя – це Христос, і до нього невпинно прагне душа людини; шлях до Христа – важкий шлях, і не кожний його проходить навіть до смерті. Але на цьому шляху людина зустрічає своє “рідне” щастя, яке полягає «не в знатній посаді, не в гожості тіла, не в гарній країні, не в славному часі, не у високих науках, не у щедрому багатстві» [1, с.351]. Істинно щаслива людина вступає в союз із Богом, до того ж не з власних примх або чужих порад, а дотримуючись поклику святого духу. Для цього вона вчиться керувати своєю душею. Внутрішнє щастя в системі поглядів Г. Сковорода неможливо без спокою, який є недосяжним у зовнішньому житті. Справжній, блаженний спокій не залежить від обставин чи певного місця. На думку письменника, є і зовнішнє щастя, на пошуки якого більшість з нас витрачає життя, сподіваючись відшукати його в певному часі і просторі, у матерії. Виявити щастя в зовнішньому житті людина може, повіривши, що воно дане всім, але не є однаковим для всіх. Насправді ж, усі зайняті непотрібним, зайвим, тому й не пізнають щастя: «Панські Петро для чинів тре кутки, Федір-купець обдурити прудкий, той зводить дім свій на модний манір, інший гендлює, візьми перевірі!» [1, с.68]. Неможливо жити в бездоганному часі, бездоганному місці, маючи все, що забажаєш. Звичайно, людина може мати серйозну посаду і гарний будинок, але душа її може бути при цьому нещасною. Людині слід знати, що зовнішнє щастя змінюється лихами і труднощами. Часто Сковорода навіть пов'язує бідність із щастям, стверджуючи, що щаслива людина невибаглива. Цю думку він підтверджував своїм аскетичним способом життя, що було йому миліше всіх імператорських милостей.

Цілком згодні з доктриною мандрівного філософа-поета на проблему щастя, що досягнення щастя є жаданою метою кожної людини; відсутність означеного говорить про те, що людина прямує шляхом загибелі; зовнішнє щастя не може бути одвічним, а внутрішнє можливо знайти лише всередині себе. Тільки за допомогою самопізнання, духовного розвитку можна здобути справжній спокій і радість.

Література

1. Сковорода Г. Повне зібрання творів: у 2-х т. / Г. Сковорода. — Київ: Наук. думка, 1973. — Т. 1. — 532 с.